

Adatbáziskezelés gyakorlat 01.

SQL

☐ *Egyszerű lekérdezések, függvények*

SQL (Structured Query Language)

- ☐ ANSI és ISO standard, a relációs adatbázisok lekérdező nyelve
- ☐ Nem procedurális, hanem deklaratívnyelv
  - ☐ A végrehajtás módját az adatbáziskezelő rendszer részeként alekérdezés optimalizáló határozza meg
- ☐ Strukturált lekérdező nyelv, de nem csak lekérdezésre alkalmas:
  - ☐ DDL: data definition language (CREATE, ALTER, DROP)
  - ☐ DML: data manipulation language (INSERT, UPDATE, DELETE)
  - ☐ **DQL: data query language (SELECT)**
  - ☐ TCL: transaction control language (COMMIT, ROLLBACK, SAVEPOINT)
  - ☐ DCL: data control language (GRANT, REVOKE)
  - ☐ Továbbtípusok: pl. procedurális nyelvi elemek, stb.

- ☐ Nem case-sensitive, kis és nagybetűk szabadonhasználhatóak
- ☐ Az utasítás bárhol (két szó között) több sorba törhető,indentálható
- ☐ Az objektumok neve nem tartalmazhat különleges karaktert, szóközhelyettalulvonást használunk (_)
- ☐ Gyakoribb adattípusok kezelése
  - ☐ Szöveg konstans megadása egyszeres aposztrófok között lehetséges, pl: ' Adatbázisrendszerek'
  - ☐ Dátum konstans megadásához is aposztróf használata szükséges, pl: '2020.02.11'
  - ☐ Tört számokban tizedes pont van, pl: 15.33

SQL alapok

Egyszerű lekérdezések, konstansok, operátorok, függvények

A SELECT utasítás felépítése

Az SQL lekérdező utasítása, alapformája a következő:

SELECT...	// oszlopok kiválasztása
FROM ...	// táblák kiválasztása
WHERE ...	// szűrőfeltétel megadása a sorokra
GROUP BY...	// csoportosítás
HAVING ...	// szűrőfeltétel csoportokra
ORDER BY...	// sorbarendezés

SELECT ... FROM BCE

SELECT *

FROM táblanév

-- a tábla összes oszlopát listázza

SELECT oszloplista

FROM táblanév

-- csak a felsorolt oszlopokat listázza

SELECT DISTINCT oszlopnév

FROM táblanév

-- az adott oszlop különböző értékeit listázza

SELECT ... FROM példák (DVD adatbázis)

1. Listázzuk az adatbázisban lévő DVD-k minden adatát!

```
SELECT *  
FROM dvd
```

2. Listázzuk a DVD-k címeit és nettó árait!

```
SELECT cim, nettoar  
FROM dvd
```

3. Milyen stílusú DVD-k kölcsönözhetőek?

```
SELECT DISTINCT stilus  
FROM dvd
```

ASELECT utáni oszloplistában származtatott oszlopok is szerepelhetnek:

- Oszlopokból álló kifejezések
- Függvények -- később

Az új vagy meglévő oszlopoknak saját nevet is adhatunk az AS kulcsszóval.
Az oszlopnév aposztrófok vagy szögletes zárójelek közé kerül

Példák:

1. DVD-k címe és bruttó ára (nettoar*1,27):

```
SELECT cim, nettoar*1.27AS 'bruttoar'  
FROM dvd
```

2. A DVD-k címe és stílusakötőjellel elválasztva:

```
SELECT cim+'-'+stilusAS [Cím]  
FROM dvd
```


SELECT...FROM...WHERE

BCE

A WHERE kulcsszó után megadhatunk egy logikai kifejezést, mint szűrőfeltételt. A feltétel lehet egyszerű vagy állhat több részből is, logikai operátorokkal (pl. AND, OR) összekötve

Példa:

Listázzuk azon DVD-k adatait, amelyek stílusa történelem, és nettó áruk 3000 felett van!

```
SELECT *  
FROM dvd  
WHERE stilus= 'történelem' AND nettoar > 3000
```

SELECT...FROM...WHERE (folyt)

BCE

A WHERE feltétel megfogalmazásában hasznos a következő, ún. predikátumfüggvények használata:

- BETWEEN – intervallumba esés leírására
- IN – halmazba tartozás leírására
- LIKE – helye tesítő karakterekkel való keresés leírására

Példák:

1. Listázzuk azon dvd-k adatait, amelyek nettó ára 3000 és 4000 között van!
2. Melyek azok a DVD-k, amelyek stílusa történelem, irodalom, vagy földrajz?
3. Melyek azok a dvd-k, amelyek címe K-betűvel kezdődik?

SELECT...FROM...WHERE (folyt)

1.

```
SELECT *  
FROM dvd  
WHERE nettoar BETWEEN 3000 AND 4000
```
2.

```
SELECT *  
FROM dvd  
WHERE stilus IN ('történelem', 'irodalom', 'földrajz')
```
3.

```
SELECT *  
FROM dvd  
WHERE cim LIKE 'K%'
```

Kifejezések

Az egyszerű kifejezések konstansokat, változókat*, oszlopneveket és függvényeket tartalmazhatnak, pl:

- 'Dr.' (szöveges konstans)
- Nettóbér (oszlopnév)
- YEAR('2010.01.01') (függvény, dátum konstans)

Az összetett kifejezések operátorokat is tartalmazhatnak, pl:

- 'Dr.' + Vezetéknév + ' ' + Keresztnév (összefűzés)
- Nettóbér * 1.27 (szorzás)

A kifejezések mindig egy értéket adnak vissza

* Későbbtanuljuk

Speciális kifejezés - CASE

CASE – többirányú elágazás megvalósítása, két formája van

CASE

WHEN feltétel₁ THEN kifejezés₁

WHEN feltétel₂ THEN kifejezés₂

...

WHEN feltétel_n THEN kifejezés_n

[ELSE kifejezés]

END

CASE kifejezés

WHEN érték₁ THEN kifejezés₁

WHEN érték₂ THEN kifejezés₂

...

WHEN értékn THEN kifejezésn

[ELSE kifejezés]

END

Pl:

CASE WHEN nettoar > 1500 THEN 'drága'

WHEN nettoar < 500 THEN 'olcsó'

ELSE 'reális'

END

Pl:

CASE kategória

WHEN 'R' THEN 'Road'

WHEN 'M' THEN 'Mountain'

ELSE 'Other'

END

Konstansok

Olyan szimbólumok, amelyek valamilyen adat értékét ábrázolják. Az ábrázolás módja az adat típusától függ. Gyakoribb konstansok és típusok*:

Konstans	Típus	Példa
Szöveges konstans	varchar(x) (x: a szöveg max. hossza)	'Budapest'
Unicode szöveges konstans	nvarchar(x) (x: a szöveg max. hossza)	N'Budapest'
Egész konstans	int	25
Bit konstans	bit	1
Decimális konstans	decimal(x, y) (x: a számjegyek száma, y: a tizedesjegyek száma)	12.45
Dátum/Idő konstans	date, datetime, time	'2012.01.15' '2020.02.11 22:11:33' '06:12:10'

* Atípusok közül csak a leggyakrabban használtak szerepelnek

Operátorok

Az operátorok egy vagy több kifejezésen értelmezett szimbólumok („műveletek”)

A gyakoribb operátor típusok és operátorok:

Típus	Operátorok	Megjegyzés
Aritmetikai operátorok	+, -, *, /, %	?: az egész osztásmaradéka
Logikai operátorok	NOT, AND, OR	
Összehasonlító operátorok	<, >, =, <>, >=, <=	
Szöveg operátorok	+, %, _	+ : szövegek összefűzése % : helyettesítő operátor (egy vagy több karakter vagy üres) _ : helyettesítő operátor (egy karakter)

Függvények

Lehetnek beépített függvények vagy a felhasználó által létrehozott függvények.

A paramétereken végzett műveletek eredményét adják vissza egy vagy több érték formájában.

Függvény típusok:

- Beépített függvények
  - Aggregáló függvények (pl: SUM(), MIN(), MAX())
  - Analitikus függvények (pl: LAG(), LEAD(), FIRST_VALUE())
  - Rangsor függvények (pl: RANK(), NTILE())
  - Rowset függvények (pl: OPENROWSET())
  - **Skalár függvények*** (pl: YEAR(), LEFT(), ROUND())
  - Egyéb függvények (pl: ISNULL())
- Felhasználói függvények

* Egyelőre főleg skalár függvényekkel foglalkozunk

Fontosabb matematikai függvények

Függvény	Kötelező paraméterek	Funkció
POWER(x, y)	x: a hatványalap y: a kitevő (mindkettő numerikus kifejezés)	Hatványozás adott kitevőre
SQRT(x)	x: numerikus kifejezés	A szám négyzetgyökének számítása
ROUND(x, y)	x: a kerekítendő valós szám y: a kerekítés pontossága (mindkettő numerikus kifejezés)	Adott pontosságú kerekítés
ABS()	x: numerikus kifejezés	Az adott szám abszolútértékét adja meg

PÉLDÁK

- a) `SELECT POWER(3, 5)`
- b) `SELECT SQRT(2020)`
- c) `SELECT ABS(-210.3)`

- d) `SELECT ROUND(32.332, 1)`
- e) `SELECT ROUND(322, -2)`
- f) `SELECT ROUND(232.2, 0)`

Fontosabb dátum/idő függvények

Függvény	Kötelező paraméterek	Funkció
GETDATE()	--	Az aktuális rendszeridőt adja vissza
DAY(d) MONTH(d) YEAR(d)	d: dátum kifejezés	Az adott dátumhoz tartozó nap, hónap sorszámát, illetve az évszámot adja vissza
DATEADD(x, y, z)	x: a hozzáadandó dátumegység (day, week, month, year stb.) y: a hozzáadandó egységek száma z: dátum kifejezés	Adott dátumhoz ad hozzá adott számú napot, hetet, hónapot stb.
DATEDIFF(x, y, z)	x: dátumegység neve y: start dátum, z: vég dátum	A két dátum között lévő dátumegységek számát adja meg

PÉLDÁK

a) `SELECT GETDATE()`

b) `SELECT MONTH(GETDATE())`

c) `SELECT DATEADD(year, -1, GETDATE())`

d) `SELECT DATEDIFF(day, '2019.01.01', GETDATE())`

Fontosabb szöveg függvények

Függvény	Kötelező paraméterek	Funkció
LEN(x)	x: szöveg (string)	A szöveg hosszát adjameg karakterekben
LEFT(x, y) RIGHT(x, y)	x: szöveg (string) y: egész kifejezés	Az adott szövegből balról, illetve jobbról levág adott számú karaktert
LOWER(x) UPPER(x)	x: szöveg	A szöveget csupa kis-, illetve nagybetűssé alakítja
CHARINDEX(x, y)	x: a keresett szöveg y: a szöveg, amelyben keresünk	A keresett szöveg első előfordulásának pozícióját adja meg. Ha a keresett szöveg nem található, 0 lesz a visszaadott érték.

PÉLDÁK

- a) `SELECT LEN('Budapest')`
- b) `SELECT LEFT('Kiss Béla',4)`
- c) `SELECT LOWER('Nagy Laci')`

- d) `SELECT UPPER('Nagy Laci')`
- e) `SELECT CHARINDEX('al', 'Dalma')`

Konverziós függvények

Függvény	Kötelező paraméterek	Funkció
CAST(x AS y)	x: kifejezés y: típusnév	Az x kifejezést y típusúra alakítja
CONVERT(x, y)	x: típusnév y: kifejezés	Az y kifejezést x típusúra alakítja

A CAST szabványos – ezért preferált- , a CONVERT pedig SQL implementációfüggő
A CONVERT függvény rendelkezik egy opcionális paraméterrel, amellyel formátumot is lehet beállítani – nem törzsanyag.

PÉLDÁK

- a) `SELECT CAST(GETDATE() AS DATE)`
- b) `SELECT CAST('14.55' AS DECIMAL(5,2))`
- c) `SELECT CONVERT(INT, 5.32)`
- d) `SELECT CONVERT(VARCHAR(10), GETDATE(), 111)`

Egyéb függvények

Függvény	Kötelező paraméterek	Funkció
ISNULL(x,y)	x: kifejezés y: érték	Ha x értéke NULL, akkor y-nal helyettesíti
IIF(x,y,z)	x: feltétel y: igaz érték z: hamis érték	Ha az x feltétel igaz, akkor y, különben z a visszaadott érték

PÉLDÁK

- a) `SELECT ISNULL(nettóár, 0)`
- b) `SELECT ISNULL(vezetéknév, '')`
- c) `SELECT IIF(LEN(mobilszam)=9, 'OK', 'Nem OK')`

**Köszönöm
a figyelmet!**